

Kandidato į LMA prezidentus prof. Valdemaro Razumo glausta veiklos programa

Pirmiausia noriu pasidžiaugti, kad visų Lietuvos mokslų akademijos narių pastangomis ir susitelkimu pavyko įgyvendinti daugelį 2009 m. iškeltų Mokslų akademijos pertvarkos ir jos veiklos plėtros idėjų. Akademijos misija, jos svarbiausi strateginiai tikslai ir jų pasiekimo būdai, Akademijos sudėties pertvarka ir kitos siūlytos mintys sudaro 2011 m. gegužės 19 d. Lietuvos Respublikos Seimo patvirtinto naujos redakcijos Lietuvos mokslų akademijos statuto pagrindą.

Keleri kadencijos metai negali pakeisti Mokslų akademijos veiklos prioritetų, o ir pradėtus darbus būtina tęsti.

Ir toliau mūsų institucijos dėmesio centre turi išlikti nuolatinis, aktyvus išsimokslinimo ir mokslo propagavimas. Šioje srityje svarbu tai, kad nuo 2011 m. būtent Mokslų akademijai pavesta šalyje koordinuoti dabar ES struktūrinių fondų finansuojamą projektą *Nacionalinės mokslo populiarinimo priemonių sistemos sukūrimas ir įgyvendinimas*. Projekto partneriai – Vilniaus, Kauno technologijos, Vytauto Didžiojo, Mykolo Romerio, Šiaulių universitetai, VšĮ *Kino pavasaris*, VšĮ *Mokslas ir inovacijos visuomenei*, Lietuvos moksleivių sąjunga, Lietuvių katalikų mokslo akademija ir Lietuvos žurnalistų sąjunga. Jau vien partnerių skaičius rodo šio projekto mastą ir svarbą. Įgyvendinus projektą, bus įdiegtos ir išbandytos mokslo populiarinimo sistemos, skatinančios visuomenę aktyviai dalyvauti mokslo sklaidos procesuose: bus parengta apdovanojimų bei skatinimo sistema; sukur-

ta ir įdiegta mokslo sklaidos renginių rėmimo sistema; mokslo populiarinimo garso ir vaizdo priemonių sistema. Projektas baigsis 2014 m. ir bus labai svarbu užtikrinti šios veiklos tęstinumą, o Mokslų akademija turi išlikti šalies mokslo rezultatų sklaidos sistemos koordinatore.

Prie mokslo rezultatų sklaidos neabejotinai prisideda pastaraisiais metais išaugęs pasirašytų Mokslų akademijos bendradarbiavimo sutarčių su šalies savivaldybėmis ir valstybiniais mokslinių tyrimų institutais skaičius. Septynios miestų ir rajonų savivaldybės ir devyni institutai dabar yra mūsų partneriai, tačiau jeigu su savivaldybėmis bendradarbiaujama intensyviau, tai su institutais dar gana vangiai. Pavyzdžiui, būtų visapusiškai naudinga įteisinti mūsų partnerių institutų veiklos planų ir ataskaitų viešus, visuomenei prieinamus svarstymus būtent Mokslų

akademijoje. Būtina šalies visuomenei suteikti kur kas daugiau informacijos apie kasmet moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai skiriamų beveik vieną milijardą litų panaudojimą. Įgyvendinant šias su tartis turi būti aktyvesni Akademijos mokslų skyriai.

Antra svarbi tęstinė Mokslų akademijos veiklos sritis – skatinti talentingus mokslininkus ir mokslinius tyrimus. Greta vardinių, jaunųjų mokslininkų ir aukštųjų mokyklų studentų skatinimo premijų Mokslų akademija 2010 m. pradėjo skirti jauniems mokslininkams metines stipendijas. Tai žingsnis į priekį, tačiau Akademijai būtina įgyti daugiau galių skirstant lėšas mokslinių tyrimų projektams. Yra teigiamų poslinkių šioje srityje. Nuo 2004 m. Mokslų akademija koordinuoja šalies mokslininkų bendradarbiavimą su Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacija (CERN), o 2012 m. įgijo teisę pati finansuoti konkursu atrinktus projektus, kuriuos CERN tematika vykdo Lietuvos mokslo ir studijų institucijos. Šiuo metu jau vyksta derybos dėl Lietuvos ir UNESCO sutarties pasirašymo, kuria Akademijai būtų pavesta koordinuoti ir iš dalies finansuoti tarptautinės UNESCO programos *Žmogus ir biosfera* vykdymą Lietuvoje. Manau, kad tikslinga, derinant su Lietuvos Respublikos Vyriausybe, Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM) ir Lietuvos mokslo taryba (LMT), perimti dalies LMT finansuojamų mokslo programų ar kitoms veikloms teikiamos paramos administravimą.

Pastaraisiais metais aktyvėjo ir trečia Mokslų akademijos misijos įgyvendinimo veikla – ekspertinė ir patariamoji. Perimdama funkciją iš LMT, Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimu nuo 2012 m. Akademija atrenka studentams skirtų Lietuvos Respublikos Prezidentų Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio, Kazio Griniaus, Jono Žemaičio ir Algirdo Brazausko vardinių stipendijų konkurso nugalėtojus, o LR ŠMM pavedimu vertina įsteigtų Mokslo premijų lietuvių kilmės užsieniečiams mokslininkams bei Lietuvos Respublikos pilietybę turintiems mokslininkams, gyvenantiems užsienyje, veiklą. Anksčiau šią funkciją taip pat atlikdavo LMT. Mokslų akademijos ekspertinis vaidmuo išsiplėtė ir nuo 2011 m. pradėjus koordinuoti ES struktūrinių fondų finansuojamą projektą *Periodinių mokslo leidinių leidyba*. Keturiolikos partnerių vykdomas 47 leidinių leidybos projektas numato, kad Mokslų akademija kasmet organizuoja leidinių vertinimą, nuolatinę leidybos proceso priežiūrą. Šis projektas bus vykdomas iki 2014 m. vidurio, todėl reikės užtikrinti jo tęstinumą, kad ir pa-

čios Akademijos leidžiami periodiniai mokslo žurnalai gautų deramą finansavimą, pasibaigus projektui. Kartu reikia siekti, kad Mokslų akademija išleistų daugiau knygų.

Deja, dar nepavyko įgyvendinti mūsų statuto nuostatos, kad Mokslų akademija konsultuoja Seimą ir Vyriausybę, teikia jiems rekomendacijas ir ekspertinius vertinimus. Seimui teikiamoje 2012 m. veiklos ataskaitoje planuojame tai daryti savo iniciatyva, remdamiesi Akademijos narių siūlymais. Čia reikia didesnio Mokslų akademijos narių aktyvumo. Vilčių dėl glaudesnio bendradarbiavimo su valdžios institucijomis teikia ir tai, kad 16-osios Vyriausybės programoje yra numatyta stiprinti valstybės sąveiką su Lietuvos mokslų akademija, tartis su ja priimančiais svarbiausius sprendimus.

Mokslų akademija siekia puoselėti mokslinių tyrimų etiką. Tai nurodyta mūsų statute, ir tuo vadovaujantis 2012 m. buvo priimtas Lietuvos mokslų akademijos Mokslininko etikos kodeksas, kurį įgyvendinant kviečiami įsitraukti visų mokslo ir studijų institucijų mokslininkai. Ilgai nepavykstant išrinkti Seimo Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus, diskutuojama dėl dalies kontrolieriaus tarnybos funkcijų perdavimo Mokslų akademijai. Tai dar labiau išplėstų Akademijos ekspertinę ir patariamąją veiklą.

Labai svarbus mūsų ateities darbas – aktyviau įtraukti Akademijos užsienio narius, didžiąją tarptautinę patirtį turinčius mokslininkus, į Mokslų akademijos ekspertinę veiklą, taip pat užtikrinti kokybiškesnę informacijos apie Akademijos veiklą jiems teikimą.

Trumpai apie Mokslų akademijos finansavimą. Artimiausiu metu reikia pasiekti, kad būtų galutinai įgyvendintas Valstybės investicinis projektas *Lietuvos mokslų akademijos rūmų kapitalinis remontas*. 2013 m. šiam tikslui numatyta 300 tūkst. Lt yra per mažai norint tai padaryti. Papildomai reikia 2,37 mln. Lt. Taip pat sieksiu, kad Mokslų akademijos nariams emeritams ir darbo santykių neturintiems vyresniems kaip 65 metų Mokslų akademijos tikriesiems nariams būtų mokamos maksimalios 1300 Lt mėnesinės išmokos.

Žinoma, dar daug nuveiktinų darbų neįvardyta šioje glaustoje veiklos programoje, tačiau neabejotina, kad nuolat koreguojant veiklos taktiką mūsų visų pastangomis Lietuvos mokslų akademija ir toliau sėkmingai įgyvendintų savo misiją.

Prof. Valdemaras Razumas

LMA prezidento ir prezidiumo veikla

EASAC tarybos posėdis. Iš kairės: LMA prezidentas Valdemaras Razumas, EASAC sekretoriato koordinatore Anika Štriofer (Annika Ströfer), EASAC sekretoriato vykdomoji direktorė dr. Kristijane Dyl (Christiane Diehl), EASAC prezidentas seras Brajanas Hypas (Brian Heap)

Lietuvos pirmininkavimo ES laikotarpiu ŠMM prašymu LMA **2013 m. rugsėjo 26–27 d.** organizuos tarptautinę konferenciją „Žmogiškųjų išteklių stiprinimas mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) srityje. Jaunieji tyrėjai – Europos mokslo ateitis“. Organizacinis komitetas, sudarytas iš LMA prezidiumo narių ir Organizacinio skyriaus vadovo dr. Andriaus Bernoto, posėdžiuose parengė išankstinę konferencijos programą, suderino temas, numatė pranešėjus. LMA ES SF projektų vadovė Diana Skučaitė pristatė išankstinę konferencijos biudžeto projektą, šiuo metu derinamą su Europos Komisija – konferenciją finansuojančia institucija.

Spalio 29 d. – lapkričio 1 d. Lietuvoje viešėjo Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos prezidentas Radikas Martirosianas ir Tarptautinių ryšių skyriaus vadovas Gagikas Evojanas. Ta proga iškilmingame LMA prezidiumo posėdyje buvo pasirašyta Lietuvos mokslų akademijos ir Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos bendradarbiavimo sutartis bei įteikti pažymėjimai 2012–2013 m. LMA jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso nugalėtojams.

Lapkričio 7–9 d. Vilniuje, LMA, įvyko Europos akademijų mokslo konsultacinės tarybos (EASAC) biuro ir tarybos posėdžiai. LMA prezidentas yra EASAC tarybos narys. Lapkričio 7 d. buvo organizuotas LMA prezidiumo ir EASAC biuro susitikimas, kuriame LMA

prezidentas kalbėjo apie LMA raidą ir dabartinę veiklą.

LMA prezidiumo posėdžiuose taip pat buvo aptarta baigiamojo LMA narių visuotinio susirinkimo darbotvarkė, svarstomas LMA prezidento rinkimų reglamento projektas bei kiti klausimai.

LMA prezidento darbotvarkėje metų pabaigoje buvo nemaža susitikimų: su LR ambasadore prie Šventojo Sosto Irena Vaišvilaite kalbėta dėl Lietuvos mokslų akademijos ir Vatikano mokslų akademijos bei Apaštalo Sosto kultūros komisijos bendradarbiavimo galimybių, tartasi su Lietuvos banko valdybos pirmininku dr. Vitu Vasiliausku, bendrovės *Thermo Fisher Scientific* Vilniaus padalinio generaliniu direktoriumi dr. Algimantu Markausku. Su Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos generaline sekretore Marija Drėmaite, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro filialo Miškų instituto direktoriumi LMA tikroju nariu Remigijumi Ozolinčiumi, ŠMM Studijų, mokslo ir technologijų departamento direktoriumi dr. Albertu Žaliu, Lietuvos mokslo tarybos pirmininku LMA tikroju nariu Eugenijumi Butkumi analizuoti tarptautinės UNESCO programos *Žmogus ir biosfera* (MAB) įgyvendinimo Lietuvoje klausimai. Taip pat įvyko susitikimas su albumo *Neregėta Lietuva* autoriumi, leidyklos *Unseen Pictures* vadovu Mariumi Jovaiša, kuris LMA padovanojo 150 knygų.

LMA prezidentas **spalio 4 d.** atidarė XXV Baltijos valstybių mokslo istorikų konferenciją, **spalio 26 d.** dalyvavo ir sveikino LR Seime įvykusią tarptautinę mokslinę konferenciją „Vilnius–Baku: kultūrų tiltai“, skirtą lietuvių literatūros klasiko, Mokslų akademijos pirmojo prezidento Vinco Krėvės-Mickevičiaus 130-osioms gimimo metinėms, **lapkričio 30 d.** – 2012 m. Lietuvos sociologų konferenciją „Nelygybių Lietuva“. Dalyvavo LRS Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto, ŠMM, Lietuvos mokslo tarybos, Lietuvos mokslo premijų komisijos organi-

zuotuose posėdžiuose, tarptautinėse konferencijose.

Spalį–gruodį LMA vyriausiasis mokslinis sekretorius Domas Kaunas atstovavo Akademijai LR Seimo Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijoje ir Studijų kokybės ir vertinimo centre, kuravo LMA Vrublevskių biblioteką, LMA žurnalų ir knygų leidybos, mokslui skirtų lietuviškų kolekctinių monetų kūrimo, LMA ir Kauno miesto savivaldybės bendradarbiavimo sutarties pasirašymo, LMA dienų Druskininkų ir Panevėžio miestų savivaldybėse klausimus bei kita.

kronika

>>> **Spalio 2 d.** įvyko LMA narių visuotinis rinkiminis susirinkimas, kuriame buvo išrinkta 14 LMA tikrųjų narių: Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje – Bonifacas Stundžia (kalbotyra), Vytautas Martinkus (literatūra), Giedrius Antanas Kuprevičius (muzikologija), Zenonas Norkus (sociologija), Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriuje – Gediminas Niaura (chemija), Gytis Juška (fizika), Antanas Laurinčikas (matematika), Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje – Saulius Klimašauskas (biologija), Gediminas Motuza Matuzevičius (geologija), Aleksandras Laucevičius (medicina), Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriuje – Pavelas Duchovskis (agronomija), Technikos mokslų skyriuje – Jurgis Kazimieras Staniškis (informatika ir elektronika), Minvydas Kazys Ragulskis (mechanika), Gintaris Kaklauskas (statybos inžinerija).

>>> **Spalio 4–6 d.** įvyko XXV Baltijos valstybių mokslo istorikų konferencija.

>>> Spalio mėn. HSMS, Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras bei skyrius „Mokslininkų rūmai“ kartu organizavo du renginius. 2012-ieji – jubiliejiniai istoriko, rašytojo, kritiko ir publicisto Juzefo Ignaco Kraševskio metai. Ta proga **spalio 9 d.** Mokslų akademijoje įvyko J. I. Kraševskio 200-ųjų gimimo metinių minėjimas ir istorijos veikalo *Vytauto Lietuva* suktuvės.

Įžangos žodį tarė ir renginį vedė Lietuvos edukologijos universiteto Lietuvos istorijos katedros vedėjas doc. Deimantas Karvelis. Dalyvavo literatūrologas doc. Romualdas Naruncas, etnologas prof. Libertas Klimka, istorikas prof. dr. Mečislovas Jučas, knygos

Juzefo Ignaco Kraševskio 200-ųjų gimimo metinių minėjimas ir istorijos veikalo *Vytauto Lietuva* suktuvės

LMA prezidentas Valdemaras Razumas (kairėje) ir Kauno miesto savivaldybės meras Andrius Kupčinskas

vertėjas Kazys Uscila. Muzikavo Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos auklėtiniai.

>>> Spalio 9 d. Vilniaus universiteto Didžiajame kieme buvo iškilmingai atidengtos paminklinės lentos LMA nariams VU rektoriams Juozui Bulavui, Jonui Kubiliui ir Rolandui Pavilioniui. Juozas Bulavas (1909–1995) – teisininkas, valstybės ir visuomenės veikėjas, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio dalyvis, LR Konstitucijos projekto iniciatorius ir vienas autorių, Seimo narys. Jonas Kubilius (1921–2011) – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordino kavalierius, 2 kartus Lietuvos valstybinės premijos laureatas, naujos matematikos krypties – tikimybių teorijos ir skaičių teorijos – mokyklos Lietuvoje kūrėjas ir vadovas, žmonių sąmonėje įtvirtinęs universitetą kaip visuotinės reikšmės simbolį ir ilgiausiai jam vadovavęs rektorius (1958–1991). Rolandas Pavilionis (1944–2006) – Europos Parlamento narys, vienas ryškiausių kultūros ir politikos kūrėjų, skelbęs vieningos Europos, Vakarų filosofijai būdingas pakantumo ir minties laisvės vertybes.

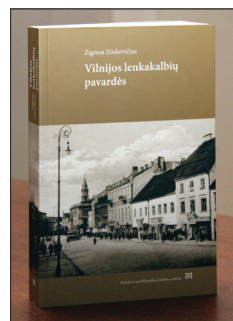
>>> Spalio 12 d. Kaune LMA prezidentas Valdemaras Razumas ir Kauno miesto savivaldybės meras Andrius Kupčinskas pasirašė LMA ir Kauno miesto savivaldybės bendradarbiavimo sutartį. Renginyje dalyvavo nemažai Kauno aukštosiose mokyklose ir mokslo institucijose dirbančių LMA narių. LMA narys Kazimieras Ragulskis skaitė pranešimą mokslo efektyvumo klausimais.

>>> Spalio 12 d. prof. habil. dr. Leonas Ašmantas ir

LMA tikrasis narys Jurgis Vilemas pristatė Georgijaus Kopčinskio ir Nikolajaus Šteinbergo knygą *Černobylis. Katastrofos anatomija*.

>>> Spalio 16 d. įvyko LMA diena Druskininkuose. Renginio metu veikė Druskininkų vystymo ir verslo, Kultūros „Čiurlionio miestas“, Mokslo ir studijų: dialogas su gimnazistais („Ryto“ gimnazijoje) sekcijos. „Ryto“ gimnazijoje veikė dr. Egidijaus Jaseliūno vadovaujama *Thermo Fisher Scientific* Vilniaus padalinio mobilioji biomokslų laboratorija. Iš viso renginyje pranešimus skaitė ir konsultacijas teikė aštuoni LMA nariai, universitetų mokslininkai, aukštųjų mokyklų ir verslo įmonių vadovai bei specialistai.

>>> Spalio 17 d. įvyko akademiko Zigmo Zinkevičiaus paskaita-pokalbis „Lietuviški elementai šiaurės rytų Lenkijos ir Vilnijos pavardėse“. Renginį organizavo Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, HSMS ir skyrius *Mokslininkų rūmai*, vedė LMA narys Algirdas Sabaliauskas. Koncertavo Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos dainininkės Fausta Balšaitytė ir Barbora Lazauskytė, akompanavo pianistė Vaiva Blažienė.

LMA narys Zigmas Zinkevičius

>>> Spalio 23 d. sutikta Ingos Liutkevičienės *Lietuviškas imunitetas: Vytenio Povilo Andriukaičio gyvenimo interviu* ir Alfonso Andriukaičio *Bausmė be nusi kaltimo: atsiminimai* knyga.

Pasirašoma LMA ir Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos mokslinio bendradarbiavimo sutartis

>>> **Spalio 24 d.** organizuota dr. Vidmanto Ulevičiaus paskaita „Atmosferos aerozolio dalelės: fizinė-cheminės savybės ir įtaka klimato kaitai, oro taršai ir žmonių sveikatai“ iš paskaitų ciklo „Lietuvos mokslo premijos laureatai – visuomenėi“.

>>> **Spalio 26 d.** surengtas vakaras „Jau niekas tavęs taip giliai nemylės“, skirtas Maironio 150-osioms gimimo metinėms. Pranešimą skaitė prof. dr. Aušra Martišiūtė. Skambėjo Maironio eilės ir Maironio tekstais sukurti kompozitorių Juozo Naujaliaus, Juozo Tallat-Kelpšos, Aleksandro Kačanausko, Vytauto Miškinio, Vidmanto Bartulio kūrinių chorui. Eilės skaitė aktorius Ramūnas Abukevičius, koncerte dalyvavo solistė Laura Zigmantaitė, Valstybinis choras „Vilnius“ (meno vadovas ir vyr. dirigentas Povilas Gylys).

>>> **Spalio 30 d.** iškilmingai pasirašyta LMA ir Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos mokslinio bendradarbiavimo sutartis bei įteikti pažymėjimai LMA jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso nugalėtojams.

>>> **Spalio 30 d.** VU Ekonomikos fakultete, Akademiko Raimundo Leono Rajecko auditorijoje, įvyko mokslinis seminaras „Ekonomika ir matematika: praeitis, dabartis ir perspektyvos“, skirtas akademiko R. L. Rajecko 75-mečiui. Tai buvo bendra HSMS ir VU Kiekybinių metodų ir modeliavimo katedros renginys. Seminare pranešimus skaitė: LMA narys ekspertas Linas Čekanavičius – „Ekonomika, matematika ir matematinė ekonomika“ ir LMA tikrasis narys Aleksandras Vasiliauskas – „Politinės ekonomijos ir optimalaus ūkio funkcionavimo teorijos priešprieša“. Dis-

kusijose kalbėjo dr. Algimantas Misiūnas, dr. Salomėja Girijotienė, dr. Teodoras Medaiskis ir kiti.

>>> **Lapkričio 7 d.** surengta apskritojo stalo diskusija „Mokslo žurnalų leidyba: plagijavimo prevencija ir leidybos etika“.

>>> **Lapkričio 13 d.** organizuota prof. habil. dr. Mykolo Michelberto paskaita „Baltiškasis fenomenas – romėniškos monetos senojo geležies amžiaus kapuose“ iš paskaitų ciklo „Lietuvos mokslo premijos laureatai – visuomenėi“.

>>> **Lapkričio 14 d.** įvyko seminaras-diskusija „Hidroenergetikos dabartis ir ateities perspektyvos“ (AB Lietuvos energija, Kruonis, Kaišiadorių r.).

>>> **Lapkričio 22 d.** įvyko LMA Panevėžio miesto savivaldybėje. Pranešimai skaityti Kultūros paveldo, Medicinos ir Technikos mokslų sekcijose, Juozo Balčikonio gimnazijoje veikė dr. Egidijaus Jaseliūno vadovaujama *Thermo Fisher Scientific* Vilniaus padalinio mobilioji biomokslų laboratorija. Plenariniame posėdyje kalbėjo LMA prezidentas Valdemaras Razumas ir savivaldybės meras Vitalijus Satkevičius, plenarinius pranešimus skaitė KTU prof. Kęstutis Zaleckis, LMA tikrasis narys Giedrius Kuprevičius ir VU doc. Mantas Martišius. Iš viso renginyje pranešimus skaitė ir teikė konsultacijas devyni LMA nariai ir universitetų mokslininkai.

>>> **Lapkričio 28 d.** surengta LMA tikrosios narės Žitos Aušrelės Kučinskienės paskaita „Aterosklerozės patogenezės mechanizmai: molekulinų žymenų pa-

*Thermo Fisher Scientific
Vilniaus padalinio mobilioji
biomokslų laboratorija
Panevėžio Juozo Balčikonio
gimnazijoje*

ieška ir tyrimas“ iš paskaitų ciklo „Lietuvos mokslo premijos laureatai – visuomenei“.

>>> **Gruodžio 4 d.** organizuotas renginys, skirtas Kėdainių sutarties (1655 10 20) iniciatoriaus kunigaikščio Jonušo Radvilos 400 metų jubiliejui.

>>> **Gruodžio 6 d.** įvyko dr. Rūtos Janonienės paskaita „Šv. Pranciškaus ikonografija XVI–XVIII a. Vilniaus Bernardinų bažnyčios tapyboje“ iš paskaitų ciklo „Lietuvos mokslo premijos laureatai – visuomenei“.

>>> **Gruodžio 7 d.** surengta popietė iš ciklo „Profesorius ir jo mokykla“: dainininkės pedagogės Laimos Domikaitės ir Vaivos Blažienės mokinių koncertas „Kalėdos... Kalėdos... Kalėdos...“. Rengėjai: LMA skyrius *Mokslininkų rūmai*, Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko labdaros fondas ir Balio Dvariono dešimtmetė muzikos mokykla.

>>> **Gruodžio 11 d.** įvyko apskritojo stalo diskusija „Fizikinės energetikos problemos ir ateities energetika“.

>>> **Gruodžio 11 d.** sušauktas Alergologijos komisijos posėdis.

>>> **Gruodžio 13 d.** organizuota dr. Eglės Sendžikienės paskaita „Naujos žaliavos ir metodai biodyzelino gamybai“ iš paskaitų ciklo „Lietuvos mokslo premijos laureatai – visuomenei“.

>>> **Gruodžio 14 d.** surengta Mokslo žinių diena – Lietuvos edukologijos universiteto doc. Eglė Stroy-

tė skaitė paskaitą „Emocinis intelektas“ (A. Puškino vidurinė mokykla, Vilnius).

>>> **Gruodžio 18 d.** įvyko 2012 metų baigiamasis LMA narių visuotinis susirinkimas. Jame naujai išrinktiems LMA nariams buvo įteikti LMA nario pažymėjimai ir skiriamieji ženklai. Susirinkime dalyvavo Lietuvos banko valdybos pirmininkas dr. Vitas Vasiliauskas, kuris kartu su LMA prezidentu Valdemaru Razumu dr. Vladui Terleckui už monografiją *Ban-kininkystė Lietuvoje 1795–1915* įteikė 2012 m. akad. Vlodo Jurgučio premiją. Dvišalę LMA ir Lietuvos istorijos instituto bendradarbiavimo sutartį pasirašė prof. V. Razumas ir Lietuvos istorijos instituto direktorius dr. Rimantas Miknys. Susirinkime buvo aptartas ir patvirtintas LMA prezidento ir prezidiumo rinkimų reglamentas. Mokslų skyrių pirmininkai vieninigai kandidatų į LMA prezidentus iškėlė prof. Valdemarą Razumą.

*Iš kairės: LMA ir Lietuvos istorijos instituto
bendradarbiavimo sutartį pasirašo prof. Valdemaras
Razumas ir Lietuvos istorijos instituto direktorius
dr. Rimantas Miknys*

Pabaigoje LMA tikrasis narys Giedrius Kuprevičius fortepijonu improvizavo *Muzikinio nerimo* tema.

>>> **Gruodžio 20 d.** surengta popietė, skirta LMA narės Vandos Zaborskaitės 90-mečiui ir Maironio 150-osioms metinėms. Dalyvavo Vilniaus rajono lietuvių kalbos mokytojai.

>>> **Gruodžio 31 d.** įvyko naujametinis koncertas „Pakelkim mes taurę linksmybių!“. Dalyvavo dainininkai Nomeda Kazlauskaitė-Kazlaus (sopranas, Lietuva) ir Oscaras Marinas (tenoras, Ispanija), pianistas Linas Dužinskas, renginį vedė aktorius Andrius Biulobžeskis.

renginiai – konferencijos – akademiniai skaitymai

Ryškinamos Lietuvos dirvožemių skyrimo ribos

Mokslinės konferencijos-ekspedicijos dalyviai

Spalio 4–5 d. Lietuvos dirvožemininkų draugija prie ŽŪMMS bei jo Dirvotyros ir agrochemijos komisija kartu su Aleksandro Stulginskio (ASU), Vilniaus (VU) universitetais bei Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (LAMMC) Žemdirbystės institutu surengė mokslinę konferenciją-ekspediciją, skirtą spręsti aktualius Vidurio Lietuvos bei Pietų Žemaičių aukštumos dirvožemių klasifikavimo ir identifikavimo klausimus. Daugiausia domėtasi rudžemių, išplautžemių bei balkšvažemių diagnostikos problemomis.

Renginio apibendrinamoji diskusija įvyko LAMMC

ŽŪ Vėžaičių filialo Kaltinėnų bandymų stotyje. Konstatuota, kad antropogeninė natūralių dirvožemių transformacija sunkina jų diagnostiką ir sudaro prielaidas nevienareikšmiams profilio morfologinių savybių interpretavimui, svarstytas kitų metų Lietuvos dirvožemininkų draugijos veiklos planas bei pagrindinės mokslinės ir pedagoginės dirvotyros gairės.

Lietuvos dirvožemininkų draugijos valdybos pirmininkas doc. dr. Jonas Volungevičius, LMA tikrasis narys Algirdas Motuzas, doc. dr. Rimantas Vaisvalavičius

Žmogaus ir veterinarinės medicinos aktualijos

Spalio 10 d. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Veterinarijos akademijoje įvyko LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų bei Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrių išplėstinis susirinkimas „Žmogaus ir veterinarinės medicinos bendrieji aktualūs klausimai“.

LSMU prorektorė mokslui prof. Vaiva Lesauskaitė pranešime „Lietuvos sveikatos mokslų universiteto moksliniai tyrimai: dabartis ir perspektyvos“ kalbėjo apie universiteto išplėstinę projektinę mokslinę veiklą, „Santakos“ slėnio teikiamas galimybes, intelektualinių išteklių konsolidaciją išnaudojant sukurtos naujos bendros infrastruktūros ir mokslinių tyrimų bazės potencialą. LSMU prorektorius studijoms prof. Renaldas Jurkevičius pateikė informaciją apie sukurtos infrastruktūros įtaką naujų studijų programų plėtrai ir atsiradimui, apie universiteto patirtį tarptautinių studijų plotmėje bei geresnės studijų kokybės užtikrinimo galimybes. LSMU prorektorius veterinarijai prof. Antanas Sederevičius pranešime „Slėnio „Nemunas“ įtaka veterinarijos ir zootechnikos mokslų kryptių strateginiam plėtojimui“ kalbėjo apie mokslo, studijų ir verslo partnerystės galimybes LSMU Veterinarijos akademijoje. Akademijos mokslininkai aktyviai dalyvauja kuriant šakinį mokslo, studijų ir verslo slėnį „Nemunas“.

Pasak prof. A. Sederevičiaus, 2010 m. tuometėje

Iš kairės LMA nariai: Henrikas Žilinskas, Remigijus Žaliūnas, ŽŪMMS pirmininkas Albinas Kusta ir BMGMS pirmininkas Vytautas Basys

Lietuvos veterinarijos akademijoje pasirašyta trišalė sutartis dėl integruoto mokslo, studijų ir verslo slėnio „Nemunas“ projekto „Gyvūnų sveikatingumo, mitybos ir gyvūninių maisto žaliavų ir studijų infrastruktūros plėtra, mokslinio potencialo konsolidacija“ įgyvendinimo. Suformuoti du šiuolaikiniai, tarptautiniu mastu konkurencingi aukšto lygio moksliniai centrai, išplėtota studijų infrastruktūra, užtikrinanti aukštą studijų kokybę, mokslinių tyrimų plėtrą maisto saugos ir gyvūnų sveikatingumo srityse bei mokslo ir verslo bendradarbiavimą diegiant naujas technologijas. Tai pasitarnautų gyvulininkystės sektoriaus mokslininkams, kuriantiems mokslines bei terapijos technologijas, naujas diagnostines sistemas.

LMA tikrasis narys Vidmantas Bižokas,

LSMU prorektorius veterinarijai

prof. Antanas Sederevičius

BMGMS susirinkimas – naujoje biotechnologijų įmonėje

LMA tikrasis narys Vladas Algirdas Bumelis

Spalio 19 d. Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus narių susirinkimas įvyko naujosiose įmonės *Bio-techfarma* patalpose. Privačios biotechnologijos kompanijos įkūrėjas ir vadovas, LMA tikrasis narys Vladas Algirdas Bumelis supažindino su jos įkūrimo istorija, apžvelgė veiklos gaires, perspektyvas ir surengė ekskursiją.

Apibūdindamas įmonę prof. V. A. Bumelis nubrėžė kelis veiklos aspektus. Pirmiausia – moksliniai tyrimai ir jų rezultatų įdiegimas. Šioje srityje dirba patyrę moksliniai vadovai ir gausi jaunųjų mokslininkų grupė, daugiau kaip 20 metų dalyvaujantys biotechnologinių produktų gamyboje. Antroji veiklos sritis – naujų baltyminių rekombinantinių vaistinių preparatų gamyba, laikantis geros gamybos praktikos reikalavimų. Ir pagaliau – bendradarbiavimas su tarptautinėmis kompanijomis, verslo modelių kūrimas ir įgyvendinimas su produkcijos užsakovais.

Įmonės veiklos plėtrą užtikrino Lietuvos Vyriausybės parama, nes biotechnologijos pramonės plėtotė yra viena Lietuvos prioritetinių kryptių. Įmonei paramą taip pat suteikė bankai ir užsienio kompanijos.

BMGM pirmininkas LMA tikrasis narys Vytautas Basys

Kultūrų tiltai

Spalio 26 d. Lietuvos azerbaidžaniečių bendrijos iniciatyva Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salėje buvo surengta tarptautinė mokslinė konferencija „Vilnius–Baku: kultūrų tiltai“, skirta V. Krėvės-Mickevičiaus gimimo 130-osioms metinėms. Ją organizavo LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas, Lietuvos mokslų akademija, Lietuvos azerbaidžaniečių bendrija ir Tautinių bendrijų namai. Renginio partneriais buvo Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, V. Krėvės-Mickevičiaus memorialinis muziejus Vilniuje, Merkinės V. Krėvės-Mickevičiaus gimnazija ir asociacija *Lietuva–Azerbaidžanas*.

Dalyvavo LR Seimo nariai, Prezidentūros, Kultūros ir Užsienio reikalų ministerijų, kitų vyriausybinių institucijų bei tarptautinių organizacijų atstovai, Lietuvoje reziduojančių užsienio valstybių diplomatai, LMA tikrieji nariai, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslo darbuotojai, Vilniaus ir Mykolo Romerio universitetų dėstytojai, Merkinės V. Krėvės-Mickevičiaus gimnazijos moksleivių ir mokytojų delegacija, svečiai iš Latvijos azerbaidžaniečių bendrijos, literatūros tyrinėtojai, kultūros ir me-

Merkinės V. Krėvės-Mickevičiaus gimnazijos moksleivių ir mokytojų delegacija ir konferencijos pranešėjai Regimantas Tamošaitis (pirmas iš kairės) ir Mahiras Gamzajevs (penktas iš kairės). Nuotrauka iš asmeninio M. Gamzajevs archyvo

no žmonės, vertėjai, istorikai ir politologai, muziejų, bibliotekų ir leidyklų darbuotojai, Lietuvos aukštosiose mokyklose besimokantys studentai azerbaidžaniečiai, šalies tautinių bendrijų ir kitų nevyriausybinų organizacijų, žiniasklaidos atstovai bei kiti asmenys.

Konferencijos dalyvius ir organizatorius sveikino LR Seimo Pirmininkė Irena Degutienė, kultūros ministras Arūnas Gelūnas, J. E. Azerbaidžano Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje Hasanas Mammadzada. Taip pat konferenciją sveikino ir įžanginį žodį tarė LMA prezidentas V. Razumas.

Konferencijoje pranešimus skaitė LMA tikroji narė Viktorija Daujotytė-Pakerienė („Vincio Krėvės universalijos“), Vilniaus universiteto Lietuvių literatūros katedros docentas dr. Regimantas Tamošaitis („Krėvės palikimas: šventraščiai, kurie vienija tautas“), Merkinės V. Krėvės-Mickevičiaus gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja metodininkė Rita Černiauskienė („Žaidimas su rašytoju: pedagoginis metodas švenčiant Vincio Krėvės gimtadienius mokykloje. Rytų tematikos galimybės“), Lietuvos Respublikos kultūros ministro patarėjas, asociacijos *Lietuva–Azerbaidžanas* prezidentas, istorikas Imantas Melianas („Sovietinė

Azerbaidžano okupacija 1920 m. ir V. Krėvės apybraižos *Bolševikai* aktualumas“), LR Seimo Pirmininkės patarėjas, VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojas dr. Laurynas Kaščiūnas („Lietuvos ir Azerbaidžano santykiai geopolitinių iššūkių kontekste“), Vilniaus V. Krėvės-Mickevičiaus memorialinio muziejaus vadovas Vladas Turčinavičius („Vincio Krėvės Azerbaidžanas – žvilgsnis iš Vilniaus“) ir Lietuvos azerbaidžaniečių bendrijos pirmininkas, Lietuvos tautinių bendrijų tarybos pirmininkas, Mahiras Gamzajevs („Vincio Krėvės Azerbaidžanas – žvilgsnis iš Baku“).

Žinoma teatro ir kino aktorė Dalia Michelevičiūtė skaitė ištrauką iš V. Krėvės kūrinio *Azerstano šalis*, deklamavo V. Krėvės gero draugo ir kolegą Baku realinėje mokykloje, azerų literatūros klasiko Abdula Šaigo eiles (vertė Alfonsas Bukontas), taip pat įžymaus azerbaidžaniečių poeto, lietuvių literatūros bičiulio Rasulo Rza eilėrašį *Laiškas draugui* (vertė Sigita Gedda). Lietuvos nusipelnęs artistas Tomas Vaisieta skaitė V. Krėvės azerbaidžaniečių tautosakos motyvais parašytą kūrinį *Daina apie Arą*.

**Lietuvos azerbaidžaniečių bendrijos pirmininkas,
Azerbaidžano nusipelnęs žurnalistas
Mahiras Gamzajevs**

Armėnijos mokslų akademijos prezidento vizitas

Spalio 29 – lapkričio 1 d.

LMA ir Armėnijos ambasados kvietimu Lietuvoje lankėsi Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos delegacija. Spalio 30 d. Lietuvos mokslų akademijoje LMA prezidentas V. Razumas ir Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos prezidentas Radikas Martirosianas pasirašė mokslinio bendradarbiavimo sutartį. Buvo aptartos Lietuvos ir Armėnijos mokslų akademijoms aktualios problemos bei kiti svarbūs klausimai.

Apie lazerių srities mokslininkų ryšius kalbėjo LMA tikrasis narys Algis Petras Piskarskas, apie Lietuvos–Armėnijos mokslininkų vykdytus bendrus mokslinius tyrimus pagal NATO mokslinio bendradarbiavimo programas – dr. Ričardas Paškauskas. LMA tikrasis narys Algirdas Vaclovas Valiulis papasakojo apie buvusią veiklą ir studentų mokslinių darbų vasaros stovyklas Armėnijoje. Rašytoja, vertėja, žurnalistė Marytė Kontrimaitė supažindino su šalių literatūriniais ryšiais. Apie meilę Lietuvai, suteikusiai išsilavinimą ir tapusia antrąja Tėvyne, kalbėjo Lietuvos–Armėnijos forumo prezidentas advokatas Armenas Airapetianas, chirurgas onkologas Karapetas Babajanas, taip pat J. E. Armėnijos Respublikos nepaprastasis ir įga-

Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos prezidentas Radikas Martirosianas (ketvirtas iš kairės) Fizinėse ir technologijos mokslų centre

Iš kairės: LMA tikrasis narys Vladas Algirdas Bumelis, Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos prezidentas Radikas Martirosianas ir Tarptautinių ryšių skyriaus vadovas Gagikas Evojanas bendrovės *Biotechpharma* mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros centre

liotasis ambasadorius Lietuvoje Ara Aivazianas, operos solistė Asmik Grigorian.

Vilniaus universiteto Lazerinių tyrimų centre (LTC)

jo įkūrėjas ir ilgametis vadovas LMA tikrasis narys A. P. Piskarskas kartu su prof. Valdu Sirutkaičiu Armėnijos MA delegaciją supažindino su LTC vykdomais tarptautiniais projektais. Kitą dieną bendrovės *Bio-technopharma* mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros centre Armėnijos delegacija susitiko su UAB *Biotechnopharma* valdybos pirmininku LMA tikruoju nariu Vladu Algirdu Bumeliu. Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos delegacija kartu su Armėnijos Ambasadoriumi lankėsi Fizinių ir technologijos mokslų centre.

Plėtodamas numatytą bendradarbiavimą LMA vyriausiasis mokslinis sekretorius Domas Kaunas gruodžio 12 d. dalyvavo ir skaitė pranešimą Lietuvos armėnų bendrijos surengtame pirmosios spausdintinės armėnų knygos 500 metų sukakties minėjime. J. E. Armėnijos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje Ara Aivazianas pranešėjui padovanojo šios knygos reprezentacinį faksimilinių leidimą.

LMA organizacinio skyriaus Tarptautinių ryšių grupės vyriausioji specialistė Marija Nijolė Stačiokienė

Diskusija inovatyvumo klausimais

LMA Fizikos, matematikos ir chemijos mokslų skyriaus kartu su Technikos mokslų skyriumi ir Asociacija INFOBALT lapkričio 6 d. surengtos diskusijos „Lietuvos mokslų akademijos ryšiai su Lietuvos inovatyviais centrais“ organizatorius ir vadovas LMA tikrasis narys Feliksas Ivanauskas apžvelgė LMA ryšius su šalies savivaldybėmis, mokslo bei verslo centrais, apibūdino informacinių ir ryšių technologijų (IRT) verslo sektorių, kuriam ypač svarbios inovacijos, nes tik jų dėka rinkoje atsiranda naujų produktų, vyksta gamybos plėtra, gerėja konkurencingumas. Diskusijos tikslas – aptarti galimybes stiprinti mokslo ir verslo bendradarbiavimą inovacijų srityje.

Asociacijos INFOBALT inovacijų vadovas Andrius Plečkaitis pranešime analizavo inovacijas kaip objektą, jų kūrimo sritis, tyrimų reikšmę inovacijoms atsirasti, mokslo ir verslo veiklų derinimą. Lietuvos mokslo tarybos (LMT) pirmininkas LMA tikrasis narys Eugenijus Butkus patvirtino susitarimų dėl terminų ir sąvokų svarbą. LMA narys Adolfas Laimutis Telksnys pasiūlė MTEP apibrėžimą, kurį vartotų mokslo, verslo ir projektų vertinimo ekspertai.

LMA TMS pirmininkas LMA tikrasis narys Vytautas Ostaševičius konstatavo, kad šiuo metu mažai kuriama reikšmingų inovacijų, mažėja jų paklausa, menki inovacijų įsisavinimo gebėjimai. Diskusijose kalbėjęs LMA prezidentas Valdemaras Razumas patvirtino, kad šioje sferoje Lietuvos situacija yra prasta: ES apibendrintais 2011 m. duomenimis, Lietuva priskiriama mažiausių inovatyvumo indeksą turinčių šalių grupei ir ypač atsilieka šio indekso augimo tempais. Pranešimuose buvo teigiama, kad aukštųjų

Is kairės: LMA tikrieji nariai Eugenijus Butkus ir Feliksas Ivanauskas

technologijų įmonių pažangą riboja aukštos kvalifikacijos specialistų stoka, nepakankami finansiniai išteklių, mažas verslo sektoriuje dirbančių mokslų daktarų skaičius.

LMA bendradarbiavimo su inovatyviais centrais pavyzdys – neseniai su Fizinių ir technologijos mokslų centru pradėtas struktūrinių fondų projektas *FTMC ir LMA veiklos stiprinimas*, skirtas šiuolaikinėms personalo, finansų valdymo ir kitoms veiklos formoms tobulinti.

Mokslo, inovacijų ir technologijos agentūros (MITA) Inovacijų paramos ir technologijų perdavimo skyriaus vedėjas Kęstutis Šetkus supažindino su agentūros įtaka IRT sektoriui, informavo apie naujienas formuojant inovacijų strategiją, plėtojant MTEP rezultatų komercinimą.

LMA TMS mokslinis sekretorius

dr. Bronius Jaskelevičius,

LMA FMChMS mokslinė sekretorė Silva Aukštinaitenė

Poledynmečio aplinka ir žmogus Lietuvoje

LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus Geoaplinkos problemų komisija **lapkričio 7 d.** organizavo konferenciją „Poledynmečio aplinka ir žmogus Lietuvoje“, kuriai vadovavo Geoaplinkos problemų komisijos pirmininkas LMA tikrasis narys Robertas Mokrikas.

Gamtos tyrimo centro Geologijos ir geografijos instituto prof. Valentino Baltrūno pranešime „Vėlyvojo ledynmečio aplinkos raida Lietuvoje“ aptarta paskutiniojo apledėjimo raida nuo labai ilgai užtrukusios ekspansijos iki gan greitos deglaciacijos per visas tris Baltijos šalis. To paties instituto darbuotojos, dr. Miglės Stančikaitės pranešime „Klimatas ir ekosistema poledynmečiu – naujas tradicinių tyri-

mų etapas“ gvildenta poledynmečio klimato kaita ir ekosistemų raida, apie kurias informacija išliko vėlyvojo ledynmečio ir holoceno marių, ežerų, pelkių, senvagių nuosėdose su daugiau ar mažiau išlikusiomis augalų žiedadulkėmis, sporomis, sėklomis, vaisiais ir pan. Klaipėdos universiteto prof. Algirdo Girininko pranešime „Žmogus ankstyvaisiais priešistorės laikotarpiais“ aptarta žmogaus gyvenamoji aplinka ankstyvaisiais priešistorės laikotarpiais, pateikta duomenų apie jau išmirusių gyvūnų, tarp jų ir mamutų, paplitimą bei radinių amžių Europoje ir Lietuvoje.

BMGMS Geoaplinkos problemų komisijos pirmininkas LMA tikrasis narys Robert Mokrik

Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai

LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius **lapkričio 21 d.** pirmą kartą organizavo jaunųjų mokslininkų konferenciją „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“.

Konferencijos tikslas – telkti jaunuosius mokslininkus, tyrinėjančius agronomijos, miškininkystės, zootechnikos ir veterinarinės medicinos, žemės ūkio inžinerijos, maisto saugos ir kokybės, agrarinės ekonomikos ir kaimo sociologijos raidą bei perspektyvas, ir skatinti jų bendradarbiavimą bei tyrimų rezultatų sklaidą.

Jaunuosius mokslininkus ir kitus konferencijos dalyvius sveikino LMA prezidentas Valdemaras Razumas, Žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius, Aleksandro Stulginskio universiteto rektorius prof. Antanas Maziliauskas, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro direktorius LMA tikrasis narys Zenonas Dabkevičius, UAB *Arvi ir Ko* viceprezidentas dr. Alfonsas Sigitas Tamošiūnas, LSMU kancleris LMA tikrasis narys Henrikas Žilinskas, LMA Žemės ūkio ir

miškų mokslų skyriaus pirmininkas LMA tikrasis narys Albinas Kusta ir kiti.

Konferencijoje pranešimus skaitė 35 jaunieji mokslininkai iš Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (LAMMC), Aleksandro Stulginskio, Lietuvos sveikatos mokslų, Kauno technologijos universitetų ir Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto. Darbas vyko keturiuose sekcijose: Agronomijos ir agrochemijos; Sodininkystės ir daržininkystės; Veterinarijos, zootechnikos ir maisto saugos; Miškininkystės, aplinkotyros ir ekonomikos.

Pranešimus skaitė 35 pranešėjai. Už geriausių pranešimų Lietuvos mokslų akademijos diplomais ir rėmėjų įsteigtais prizais buvo apdovanoti: Sigita Ramonaitė (LSMU Veterinarijos akademija), Jurata Buchovska (LAMMC Miškų institutas), dr. Gabrielė Pšibišauskienė (LAMMC Žemdirbystės institutas), Aistė Kasiulevičiūtė (LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės institutas), Edita Juknevičienė (Aleksandro Stulginskio universitetas), dr. Vita Tilvikienė (LAMMC

ŽŪMMS jaunųjų mokslininkų konferencijos „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“ dalyviai

Žemdirbystės institutas), Jurgita Kazakevičienė (Aleksandro Stulginkio universitetas).

Konferencijos organizatoriai dėkoja rėmėjams: uždarojiems akcinėms bendrovėms ARVI ir ko, Dotnuvos projektai, Pasvalio melioracija ir Lietuvos žemės

ūkio konsultavimo tarnybai, taip pat informaciniams rėmėjams leidiniams *Mokslo Lietuva*, *Mano ūkis* ir *Ūkininko patarėjas*.

LMA ŽŪMMS pirmininkas LMA tikrasis narys Albinas Kusta

Maisto sauga ir kokybė

Konferencija „Maisto sauga ir kokybė: aktualijos ir leidiniai“ **lapkričio 27 d.** buvo pradėta LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus Maisto saugos ir kokybės komisijos pirmininkės prof. Sigitos Urbienės knygos *Toksiški junginiai, jų susidarymas aplinkoje ir maiste* su-tiktuvėmis. Knyga parengta remiantis ilgamete au-torės mokslinio tiriamojo darbo patirtimi.

Konferencijos pranešimai buvo glaudžiai susiję su švarios aplinkos išsaugojimu ir sveiko maisto gamyba bei pateikimu žmonėms. LSMU Veterinarijos akademijos Maisto saugos ir kokybės katedros dėstytojai pateikė naujausių tyrimų duomenų šiais klausimais: maisto žaliavų užterštumas (prof. Loreta Šernienė); su maistu susijusios zoonozės (prof. Mindaugas Malakauskas); naujų sprendimų taikymas maisto žaliavų ir produktų technologijose užtikrinant gaminių saugą (doc. Elena Bartkienė). Pranešėja doc. E. Bartkienė, apžvelgusi užsienio valstybių duomenis, teigė, kad per pastarąjį šimtmetį išaugo tarptautinė prekyba maisto produktais ir gausėja maisto kie-

Prof. Sigitą Urbienė

kis bei naujų gaminių asortimentas. Dėl šių priežasčių biotechnologijos naujovės, pesticidai, maisto priedai bei teršalai yra labai opūs klausimai.

Konferencijoje darbe dalyvavo Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) direktorius dr. Jonas Milius, direktoriaus pavaduotojas Zenonas Stanevičius. Ši institucija atlieka didžiąją darbą sprendžiant maisto kontrolės klausimus. Maisto saugos ir kokybės aktualijas aptarė LMA tikrasis narys Henrikas Žilinskas. KTU Maisto instituto direktorius dr. Antanas Šarkinas perskaitė išsamų pranešimą apie maisto mikrobiologinių problemų raidą.

LMA narė Veronika Vasiliauskiene

Nelygybių Lietuva

Įvairioms nelygybėms, pasireiškiančioms Lietuvoje, nagrinėti buvo skirta **lapkričio 30 d.** įvykusi Lietuvos sociologų konferencija „Nelygybių Lietuva“. Susirinkę akademinio pasaulio žmonės reiškė viltis, kad ši tema prasiskins kelią į viešąją politiką, o šalies žiniasklaida skirs daugiau dėmesio mokslininkų įžvalgoms apie Lietuvos visuomenę.

Konferenciją organizavo Lietuvos socialinių tyrimų centras, Lietuvos sociologų draugija ir LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius. Sveikinimo žodį konferencijos dalyviams tarė LMA prezidentas Valdemaras Razumas. Plenariniame posėdyje pranešimus skaitę pranešėjai dartinę padėtį Lietuvoje piešė gana niūriomis spalvomis. VU prof. Arūnas Poviliūnas teigė, jog lietuviai šiuo metu emigruoja iš Lietuvos ne kaip iš šalies, o kaip „iš respublikos kaip bendro viešo reikalo“. Pranešėjas teigė, jog šį nesirūpinimą skatina nesėkmingai vykdoma socialinė politika. VU prof. Romas Lazutka pasidalijo įžvalga, jog lietuviai jaučiasi prasčiau nei kitos panašią į mūsų materialinę gerovę turinčios tautos. Jo teigimu, Lietuvos pozicija materialiai pamatuojamų rodiklių (BVP, atlyginimai ir kt.) srityje yra geresnė nei subjektyvių rodiklių (laimės lygis, optimistinis arba pesimistinis požiūris į ateitį ir kt.). Prof. R. Lazutka taip pat pastebėjo, jog mūsų šalyje gausu skirtingų nelygybės rūšių. Jis atkreipė dėmesį į studentų nelygybę VU ir Lietuvos edukologijos universitete: VU studentų tėvai ir seneliai geriau išsilavinę, turi žymiai didesnes pajamas, užima

Lietuvos sociologų konferencijos „Nelygybių Lietuva“ darbas sekcijoje

vadovaujančius postus darbovietėse; ir būtent VU studentų studijas politikai yra labiau linkę finansuoti. Neliko neaptarta ir sostinės bei regionų skirtis: vieno žmogaus pajamų skirtumas Marijampolėje ir Vilniuje yra beveik 50 %.

„Buvome SSRS užsienis, esame ES provincija“, – tokiu teiginiu klausytojų dėmesį atkreipė Lietuvos socialinių tyrimų centro direktorius prof. Arvydas Matulionis, kalbėjęs tema „Socialinė atskirtis Lietuvoje: Kas, kaip, kodėl?“, aptarė daugybę skirtingų atskirties rūšių, ragino nedelsti ir kuo greičiau spręsti atskirčių problemą.

Konferencijos darbas toliau buvo tęsiamas 14-oje sekcijų, jose iš viso buvo išklaustyti 66 pranešimai. Kitą dieną organizatoriai sukvietė sociologus į jau tryliktuosius „Baltijos skaitymus“, kuriuose ypač aktyviai dalyvavo svečiai iš Latvijos.

LMA tikrasis narys Arvydas Virgilijus Matulionis

Gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos

Jubiliejinė, penktoji BMGMS rengiama jaunųjų mokslininkų konferencija, įvykusi **gruodžio 5 d.**, skyrėsi nuo anksčiau vykusiąjų. Pirmiausia didžiausiu pranešimų ir dalyvių skaičiumi. Daugiausia pranešimų buvo perskaityti Biomedicinos, biochemijos ir biotechnologi-

jos sekcijoje. Deja, pasigesta daugiau jaunųjų mokslininkų iš Kauno ir kitų miestų aukštųjų mokyklų.

Vertinant biomedicinos krypties pranešimus pažymėtini moderniosios medicinos istorijai – širdies transplantacijos 25-mečiui, pagalbinei kraujotakos

patirčiai apibendrinti skirti pranešimai. Antra pranešimų grupė buvo skirti antropologijai, iš kurių pažymėtinas Andrejaus Suchomlinovo pranešimas „Nepriklausomybės kartos“ vaikų augimo tendencijos socialinių ir ekonominių veiksnių sąsajos su augimo rodikliais“. Pasak mokslininko, pažiūrėję į vaiko ūgio ir svorio kitimus, galima daryti labai daug išvadų, prognozuoti didesnę ar mažesnę polinkį sirgti įvairiomis ligomis, nes antsvoris, nutukimas, cukrinis diabetas, kai kurios kitos ligos iš dalies yra lemiamos augimo dėsnų. Su šia tema siejosi ir kitų mokslininkų tyrimai apie prenatalinių mitybos ypatumų reikšmę palikuonių fizinei būklei (Violeta Araminaitė), maisto alergijos paplitimą (Andrius Kavaliūnas), vitamino D koncentracijos kraujyje ir aterosklerozės sąsajas (Andrius Blezgyas). Keli pranešimai skirti neurologijos ir psichiatrijos problemoms, supažindino su neinvazinių smegenų tyrimo ypatumais (Inga Griškova-Bulanova) bei savižudiško elgesio charakteristikos vertinimo ypatumais (Jan Hilbig). Apie intelektualinės negalios tyrimus taikant naujausius genetikos ir genomikos metodus kalbėjo jaunieji mokslininkai (Eglė Preikšaitienė, Živilė Čiulaidaitė). Aptarti kai kurie laimėjimai tiriant kamienines ląsteles ir ieškant jų saugaus pritaikymo praktinei medicinai (Kristina Daniūnaitė, Gabrielis Kundrotas, Jaroslav Denkovskij).

Džiugu, kad jaunieji mokslininkai vis plačiau savo tyrimuose taiko naujus molekulinis tyrimo metodus: keletas pranešimų nagrinėjo DNR lygmens pokyčius, susijusius su bakterijų imunine sistema (Giedrius Gasiūnas), geno metilavimo pokyčius navikuose

LMA tikrasis narys Vytautas Basys įteikia diplomą Mildai Jurėnaitei už geriausią pranešimą

(Kristina Stuopelytė), RNR surišančių baltymų pokyčius sergant leukemija (Mindaugas Stoškus) bei kitus aktualius klausimus. Biochemijos kryptį atstovavusi leva Šakinytė perskaitė pranešimą apie grafito oksidacijos produktų sintezę, tyrimus bei naudojimą bioelektrokatalizėje.

Konferencijos organizacinis komitetas geriausių pranešimų autorius įvertino diplomais ir rekomendavo pateikti darbus LMA premijai. Konferencijos organizatoriai dėkoja renginio rėmėjui – *ThermoFisher Scientific* Vilniaus padaliniiui, nuolat remiančiam šią konferenciją, ir BMGMS mokslinei sekretorei dr. Jadvygai Olechnovičienei.

LMA tikrasis narys Vytautas Basys

renginiai visuomenei

Civilizacija ir jos grimasos

Lapkričio 13 d. LMA skyrius *Mokslininkų rūmai* organizavo diskusiją „Civilizacijos grimasos ir moderniojo žmogaus moralinė būklė“, perskaičius Lietuvos edukologijos universiteto (LEU) doc. Krescensijaus Stoškaus knygą *Rezignacija arba mirties filosofijos iššūkis modernybei*. Dalyvavo prof. Juozas Antanavičius, LEU ugdymo mokslų fakulteto prodekanė Asta Meš-

kauskienė, prof. Alfonsas Vaišvila, LMA tikrasis narys rašytojas Vytautas Martinkus, prof. Juozas Algimantas Krikštopaitis, tapytojas Aloyzas Stasiulevičius, tapytojas Giedrius Kazimierėnas, prof. Jonas Balčius, dizaineris Kęstutis Ramonas ir kiti. Renginį vedė *Naujosios Romuvos* redaktorius Andrius Konickis. Krescensijaus Stoškaus knygoje išsamiai nagrinėjama mirties filo-

sofija, metusi nihilistinį iššūkį išsisemiančiai modernybei, diskreditavusi jos naivų optimizmą ir sumaitojusi visas prasmingo gyvenimo perspektyvas. Pirmąkart mirties filosofija dėstoma plačiame kultūros krizės

kontekste. Atskleidžiami svarbiausi civilizacijos krizės simptomai ir jų kontrkultūrinės modifikacijos.

LMA skyriaus Mokslininkų rūmai vadovė

Aldona Daučiūnienė

.....

mokslo politikos ir tyrimų naujienos

LSMU gastroenterologai – straipsnio prestižiniame *Nature* žurnale bendraautoriai

Uždegiminėmis žarnyno ligomis – opinio kolitu ir Krono liga – serga daugiau kaip 2,5 milijonai žmonių visame pasaulyje. Šios autoimuninės žarnyno ligos priklauso kompleksinių ligų grupei, kurias sukelia genetinio polinkio ir aplinkos veiksnių sąveika. LSMU Gastroenterologijos klinikoje nuo 2006 m. vykdomas Lietuvos uždegiminių žarnų genetikos projektas. Buvo atlikti išsamūs 650 sergančių šiomis ligomis bei 1000 sveikų kontrolinių asmenų iš visos Lietuvos klinikiniai ir genetiniai tyrimai. 2009 m. LSMU Gastroenterologijos klinika buvo pakviesta į Tarpautinį uždegiminių žarnyno ligų genetikos mokslininkų konsorciumą ir bendri tyrimų duomenys paskelbti 2012 m. lapkričio mėnesio žurnale *Nature*. Kartu su kolegomis iš

Jeilio, Oksfordo, Kylio, Masačusetso ir kitų universitetų iš 15 valstybių, straipsnio autoriais tapo LSMU Gastroenterologijos klinikos vadovas, LMA tikrasis narys Limas Kupčinskas ir LSMU Virškinimo sistemos tyrimo instituto Klinikinės ir molekulinės gastroenterologijos laboratorijos vedėja dr. Jurgita Šventoraitytė-Skiecevičienė.

Ankstesni Kauno gastroenterologų darbai, atlikti kartu su Kylio universiteto mokslininkais, atskleidė, kad sveikų lietuvių žarnyno bakterijų įvairovė net 1,5 karto didesnė nei sveikų vokiečių, pastarieji neturėjo net 63 normalių bakterijų rūšių, randamų lietuvių

LMA tikrasis narys Limas Kupčinskas ir dr. Jurgita Šventoraitytė-Skiecevičienė. R. Ramonaitės nuotr.

žarnyne. Žmogaus žarnyno mikrobiota yra įgyjama ankstyvoje vaikystėje ir būna gana stabili visą gyvenimą. Daugelis suaugusių Lietuvos gyventojų turi dar sovietiniais laikais, vaikystėje, įgytą žarnyno mikrobiotą, kurios įvairovė didesnė, nes tais laikais higienos ir sanitarijos reikalavimai buvo žymiai mažesni nei dabartiniai, laikantis ES taisyklių. Tai galėtų paaiškinti, kodėl sergamumas opinio kolitu ir Krono liga Lietuvoje yra mažesnis nei Vakarų Europoje ir JAV, taip pat retesnės ir sunkios šių ligų formos.

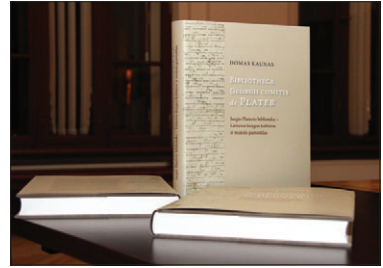
LSMU Gastroenterologijos klinikos

prof. Gediminas Kiudelis

knygų sutiktuvių

LMA tikrojo nario Domo Kauno knygos *Jurgio Platerio biblioteka – Lietuvos knygos kultūros ir mokslo paminklas* sutiktuvių. Iš kairės: prof. Arvydas Pacevičius, prof. Roma Bončkutė, prof. Aušra Navickienė ir knygos autorius

>>> **Spalio 25 d.** Mokslų akademijoje įvyko LMA tikrojo nario Domo Kauno knygos *Jurgio Platerio biblioteka – Lietuvos knygos kultūros ir mokslo paminklas* sutiktuvių. Tai bendras Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus bei VU Komunikacijos fakulteto renginys. Kalbėjo knygos autorius, prof. Aušra Navickienė, prof. Roma Bončkutė, prof. Arvydas Pacevičius, doktorantas Tomas Petreikis, dailininkė Vida Kuraitytė ir kiti.

Grafas Jurgis Plateris (1810–1836) – vokiečių kilmės sulenkėjusios Žemaitijos dvarininkijos atstovas. Jo gyvenimo ištakos – Švėkšna. Įgijęs filologo išsilavinimą senajame Vilniaus universitete, grafas tapo vienu svarbiausių XIX a. pirmosios pusės Lietuvos bajoriškojo lituanistinio sąjūdžio dalyvių, lietuvių mokslo apie knygą pradininkų. Iš tėvų paveldėtame dvare Gedminaičiuose J. Plateris sukūrė mokslinės paskirties tyrimo bazę – asmeninę biblioteką, joje formavo lituanistikos rinkinį, kurį sudarė ne tik spaudiniai, bet ir rankraščiai, grafikos kūriniai, muzealijos, numizmatika. Jį tvarkė dvare gyventi ir kurti pakviestas rašytojas Simonas Stanevičius. Savo pastangomis ir įžvalgumu grafas pagrindė nelaisvės sąlygomis gyvenančios tautos mokslinio darbo galimybę, prasmę ir perspektyvą. Po ankstyvos J. Platerio mirties rinkinys atiteko įpėdiniams ir per Pirmąjį ir Antrąjį pasaulinį karą buvo išsklaidytas, didesnioji jo dalis žuvo.

Atskleisdamas rinkinio 200 metų istoriją, knygos autorius vaizdžiai parodė su rinkiniu susijusių asmenų sudėtingus likimus ir didžiulį Lietuvos kultūros bei mokslo paveldo naikinimo mastą. Veikalas išleistas pavyzdinčiai: atspausdintas ant gero popieriaus, didelio formato, meniškai apipavidalintas, įdėta apie 100 spalvotų iliustracijų, kurių dauguma – dvaro istorinių relikvijų vaizdai.

LMA tikroji narė Viktorija Daujotytė-Pakerienė

>>> **Lapkričio 6 d.** Mokslų akademijoje LMA skyrius *Mokslininkų rūmai* ir HSMS surengė LMA tikrosios narės Viktorijos Daujotytės knygos *Laisvojo mąstymo properšos* sutiktuvės. Tai trumpi autorės pamąstymai, įkvėpti prisiminimų, iškilių žmonių, istorijos sąsajų su

LMA tikrojo nario Jono Grigo (sėdi centre) knygos *Kokiame pasaulyje gyvenam: mokslininko akimis* sutiktuvs

dabartimi. Autorė kviečia skaitytoją įdėmiau pažvelgti į tai, kas seniai gerai ištyrinėta. Tai knyga apie pažinimo blyksnius, atsiveriančius ir kasdienybės, ir kultūros paveldo klostuose. Sutiktuvsė kalbėjo knygos autorė Viktorija Daujotytė, literatūros kritikė Neringa Mikalauskienė, poetas, eseistas, literatūrologas dr. Rimantas Kmita, rašytojas, literatūrologas, dr. Regimantas Tamošaitis. Renginį vedė leidyklos *Tyto alba* vadovė Lolita Varanavičienė.

>>> Lapkričio 20 d. Matematikos, fizikos ir chemijos bei Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriai surengė LMA tikrojo nario Jono Grigo knygos *Kokiame pasaulyje gyvenam: mokslininko akimis* sutiktuves. Jose dalyvavo ir kalbėjo knygos autorius, LMA tikrieji nariai Feliksas Ivanauskas ir Aleksandras Vasiliauskas bei prof. Vilius Palenskis ir kiti.

Knyga atskleidžia, kodėl viduramžių Renesansas ir vėlesnė pramoninė revoliucija įvyko Europoje, o ne didžiojoje Kinijos arba islamo civilizacijose. Kodėl mus vis labiau apima naftos troškulis ir ar baigiasi pigi nafta? Knygoje dar pasakojama apie dangaus muziką, mokslo žinių kūrybą ir jų įtaką mūsų gyvenimui, fundamentalių fizikos dėsnių nepaisymo ekonomikoje pasekmes, asmeninių kompiuterių atsiradimą ir jų ateitį, elektroninį skverbimąsi į mūsų asmeninį gyvenimą ir „zombių“ kūrimą, biologinio terorizmo grėsmę ir didėjančią nuodų sandėlį mūsų kūne, pasaulio pažinimo logiką, intuityją, tikėjimą, mokslo ir politikos ryšį bei kitus aplinkoje ir mūsų sąmonėje vykstančius reiškinius.

>>> Lapkričio 22 d. LMA sutikta dailininko ir žurnalisto Vaidoto Žuko knyga *Molėtai 625 – žmonės, istorija, gamta*. Leidinys apie Molėtų kraštą išleistas miestui minint 625-ąsias metines. Lietuvių ir anglų kalbomis parašytoje knygoje – keli šimtai nuotraukų: Molėtų krašto įvairių laikų žymiausių asmenybės, laisvės kovotojų portretai ir dramatiškos jų gyvenimo istorijos, gražiausi krašto dvarai, parkai ir ežerai, reta archyvinė medžiaga apie ypač gausiai čia gyvenusią ir visiškai sunaikintą žydų bendruomenę.

Sutiktuvsė dalyvavo politikos apžvalgininkas ir leidėjas Algimantas Šindeikis, iš Molėtų kilęs LMA narys Laimutis Telksnys, šios knygos bendradarbis. Apie prieškristinius povandeninės archeologijos atradimus Luokesų ežero dugne kalbėjo molėtiškė archeologė dr. Elena Pranckėnaitė, apie Molėtų krašto žydų gyvenimą ir jų tragediją pasakojo čia gyvenantis dailininkas Donatas Ivanauskas, šiame krašte Dubingiuose, Joniškėje kunigavusį teologą Česlovą Kavaliauską prisiminė jo sūnėnas prof. Antanas Buračas. Dalyvavo knygos užsakovas Molėtų meras Stasys Žvinys. Renginį vedė LMA tikrasis narys Algirdas Gaižutis.

>>> Gruodžio 14 d. Mokslų akademijoje įvyko LMA tikrojo nario Eugenijaus Jovaišos monografijos *Aisčiai. Kilmė* sutiktuvsė. Pirmojoje trilogijos dalyje autorius skaitytojus supažindina su mūsų protėvių vertybėmis, iliustruoja žemėlapiuose jų gyvenimo tarpsnius. E. Jovaiša atskleidžia, kad tai ne paskutinė aisčių kilmės istorijos knyga. Mat mažai nagrinėti baltai slepia dar daug neatskleistų istorinių tiesų. Archeologas sako, kad knygas jungs bendra idėja – nagrinėjama vakarų baltų istorija, taip pat tas pats istorinis I–V amžiaus vidurio laikotarpis.

>>> Gruodžio 14 d. Mokslų akademijoje įvyko LMA tikrojo nario Eugenijaus Jovaišos monografijos *Aisčiai. Kilmė* sutiktuvsė. Pirmojoje trilogijos dalyje autorius skaitytojus supažindina su mūsų protėvių vertybėmis, iliustruoja žemėlapiuose jų gyvenimo tarpsnius. E. Jovaiša atskleidžia, kad tai ne paskutinė aisčių kilmės istorijos knyga. Mat mažai nagrinėti baltai slepia dar daug neatskleistų istorinių tiesų. Archeologas sako, kad knygas jungs bendra idėja – nagrinėjama vakarų baltų istorija, taip pat tas pats istorinis I–V amžiaus vidurio laikotarpis.

LMA tikrojo nario Eugenijaus Jovaišos (pirmas dešinėje) monografijos *Aiščiai. Kilmė* sutiktuovės

Vakarą vedė VU prof. dr. Albinas Kuncevičius. Kalbėjo knygos autorius, LMA narys Zigmas Zinkevičius, VU prof. habil. dr. Mykolas Michelbertas, LMA tikra-

sis narys Vladas Žulkus, Lietuvių kalbos instituto direktorės pavaduotoja prof. dr. Grasilda Blažienė, VU doc. dr. Valdemaras Šimėnas ir kiti.

žymius mokslininkus prisimenant

Eksperimentinės zoologijos pradininkas

Spalio 3 d. LMA vyko renginiai, skirti akademiko Pranciškaus Baltraus Šivickio 130-osioms gimimo metinėms. BMGS organizavo konferenciją „Akademiko P. Šivickio indėlis į Lietuvos biologijos mokslo plėtrą“, o LMA Vrublevskių bibliotekoje buvo atidaryta akademiko P. Šivickio darbų paroda. Konferenciją pradėjo ir apie akademiko P. Šivickio veiklą papasakojo skyriaus pirmininkas LMA tikrasis narys Vytautas Basys.

Akademikas, profesorius Pranciškus Baltrus Šivickis (1882–1968) – vienas iškiliausių XX a. Lietuvos biologų. P. Šivickis mokslus baigė Amerikoje ir septynerius (1922–1928) metus dirbo profesoriumi Filipinuose, Manilos universitete. Įkūrė Mindoro saloje Puerto Galeros biologinę stotį. Grįžęs į Lietuvą, pirmiausia susipažino su biologijos mokslo pasiekimais Europoje: aplankė daugelio šalių universitetus ir biologines stotis. Profesorius P. Šivickis pagrįstai laikomas eksperimentinės zoologijos ir tokių mokslo šakų kaip

Akademiko Pranciškaus Šivickio darbų parodos atidarymas LMA Vrublevskių bibliotekoje. Iš kairės: LMA tikrasis narys Gediminas Valkiūnas ir bibliotekos direktorius dr. Sigitas Narbutas

malakologija, hidrobiologija, parazitologija, morfogenezė, pedobiologija pradininku Lietuvoje.

Profesorius P. Šivickis išaugino didžiulį būrį savo

mokinių. Konferencijoje pranešimus skaitė LMA nariai Irena Eitminavičiūtė, Vincas Būda ir Vaidutis Kučinskas bei dr. Laima Petrauskienė.

Į akademiko P. Šivickio darbų parodos atidarymą LMA Vrublevskių bibliotekoje susirinko gausus būrys mokslo bendruomenės, buvę akademiko mokiniai, šeimos nariai ir bibliotekos darbuotojai. Parodą atidarė bibliotekos direktorius dr. Sigitas Narbutas. LMA prezidentas Valdemaras Razumas apžvelgė akademiko P. Šivickio nuopelnus mokslo pažangai tarpukario Lietuvoje ir jų tęstinumą iki šių dienų. P. Šivickio pa-

razitologijos laboratorijos vadovas LMA tikrasis narys Gediminas Valkiūnas papasakojo apie akademiko idėjų ir darbų tęstinumą šioje laboratorijoje. Dr. Tamara Arnastauskienė pasidalijo prisiminimais apie akademiką P. Šivickį. LMA tikrasis narys V. Basys pasiūlė Vilniaus universiteto Medicinos fakultete vieną auditoriją pavadinti akademiko P. Šivickio vardu. I. Eitminavičiūtės siūlymu, nuspręsta vieną 2012 m. LMA *Ekologijos* žurnalo tomą skirti P. Šivickio jubiliejui ir jame paskelbti jubiliejinių renginių medžiagą.

LMA narė Irena Eitminavičiūtė

sveikiname

Lapkričio 13 d. LMA užsienio nariui, Renselerio politechnikos instituto JAV profesoriui, vienam žymiausių puslaidininkų fizikos bei elektros ir elektronikos inžinerijos fizikų Michaeliui ŠURULI sukako 70.

Gruodžio 30 d. LMA tikrajam nariui, žymiam fizikui, LMA Povilo Brazdžiūno ir Lietuvos mokslo premijų laureatui, I. e. VU rektoriaus pareigas prof. Jūriui BANIULI sukako 50 metų. *Nuoširdžiai sveikiname Profesorį!*

Prof. Albertui Malinauskui – 60

Lapkričio 24 d. žymiam chemikui, profesoriui, habilituotam daktarui, LMA tikrajam nariui Albertui MALINAUSKUI sukako šešiasdešimt metų.

Albertas Malinauskas 1970 m. baigė Vilniaus 16-ąją vidurinę mokyklą. VU Chemijos fakultetą baigė 1975 m. Jau po

ketverių metų Maskvos M. Lomonosovo valstybiniame universitete apgynė chemijos mokslų daktaro disertaciją. 1994 m. Chemijos institute įgijo habilituoto daktaro mokslo laipsnį, 2005 m. Vilniaus pedago-

ginis universitetas A. Malinauskui suteikė profesoriaus vardą.

Mokslininko kelią A. Malinauskas pradėjo Biochemijos institute 1975 m. (dabar VU Biochemijos institutas). Nuo 1980 m. mokslinį darbą tęsė Chemijos institute (dabar FTMC), šiuo metu vadovauja instituto Organinės chemijos skyriui, dirba vyriausiojo mokslo darbuotojo pareigose.

Albertas Malinauskas – elektrokatalizės reiškinių ant elektrodų modifikuotų laidžiaisiais polimerais ir neorganiniais kompleksais tyrimų spektriniais metodais pradininkas Lietuvoje. Profesorius taip pat aktyviai dirba elektrai laidžių ir elektrochemiškai aktyvių polimerų tyrimų srityje, organinėje elektrochemijoje ir bioelektrochemijoje, siekdamas suprasti

reiškinius molekulinio lygmeniu, naudoja paviršiaus sustiprintos ir rezonansinės Ramano spektroskopijos metodus. Akademikas publikavo daugiau nei 130 straipsnių tarptautiniuose referuojamuose leidiniuose, jis labiausiai cituojamas Lietuvos chemikas. Už reikšmingus mokslinius tyrimus elektrai laidžių polimerų srityje 2003 m. Albertas Malinauskas apdovanotas Lietuvos mokslo premija, o 2006–2007 m. gavo aukščiausiojo laipsnio valstybės stipendiją mokslininkams.

A. Malinauskas aktyviai dalyvauja pedagoginėje veikloje, sukūrė spektroelektrochemikų mokyklą, vadovavo 7 doktorantams, kurie sėkmingai apgynė disertacinius darbus. Akademikas yra *Chemijos* žurnalo vyriausiasis redaktorius, FTMC Mokslo tarybos pirmininkas.

Nuoširdžiai sveikiname Jubiliatą ir linkime ištvermės, kūrybinės energijos ir daug šviesių akimirky asmeniniame gyvenime.

LMA tikrasis narys Gediminas Niaura

Penkiasdešimt metų, pašvęstų lazerių fizikai

Algis Petras PISKARSKAS gimė 1942 m. gruodžio 19 d. Kėdainiuose. 1959 m. baigė Vilniaus Salomėjos Nėries vidurinę mokyklą ir pradėjo studijuoti fiziką Vilniaus universiteto Fizikos ir matematikos fakultete. 1962 m. trečio kurso studentas A. P. Piskarskas,

akademiko Povilo Brazdžiūno skatinamas, išvažiuoja į Maskvos M. Lomonosovo universitetą tęsti fizikos studijų. Čia jis gilinasi į 1960 m. išrasto lazerio ir jo unikalių savybių spinduliuotės paslaptis. Likimas atvedė jauną studentą į ką tik įkurtą Banginių procesų katedrą, kurioje dirbo įžymūs Rusijos mokslininkai akademikas Remas Chochlovas ir profesorius Sergejus Achmanovas. 1965 m. dar būdamas studentas A. P. Piskarskas kartu su bendraautoriais paskelbė savo pirmųjų tyrimų rezultatus prestižiniame mokslo žurnale. Tai pirmasis Lietuvos fiziko straipsnis apie lazerio spinduliuotės ir medžiagos sąveiką. 1969 m. jis apgynė Maskvos universitete fizikos ir matematikos mokslų kandidato disertaciją.

Nuo 1968 m. A. P. Piskarskas darbuojasi VU Fizikos fakultete. Neformalios Kvantinės elektronikos laboratorijos darbuotojų gretos sparčiai augo ir 1974 m. buvo įkurta Astronomijos ir kvantinės elektronikos katedra (nuo 1988 m. – Kvantinės elektronikos kated-

ra), pradėtas nuoseklus būsimųjų Lietuvos lazerių fizikos specialistų rengimas. 1978 m. A. P. Piskarskas išrinktas šios katedros vedėju. Darbams plečiantis, 1983 m. prie katedros įkurtas Lazerinių tyrimų centras, A. P. Piskarskas paskirtas jo moksliniu vadovu. Tais pačiais metais Baltarusijos mokslų akademijos Fizikos institute A. P. Piskarskas apgynė habilituoto daktaro disertaciją. 1984 m. A. P. Piskarskui suteiktas profesoriaus vardas. Tais pačiais metais kartu su kolegomis lazerininkais iš Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos ir Uzbekistano už netiesinės optikos tyrimus pelnė SSRS Valstybinę mokslo ir technikos premiją.

Atkūrus nepriklausomybę, Lietuvos mokslui atsivėrė naujos perspektyvos. A. P. Piskarskas pasirašė bendradarbiavimo sutartis su Europos ir JAV mokslo centrais, iš Europos Komisijos, JAV kompanijų ir kitų tarptautinių fondų gavo lėšų naujiems projektams vykdyti. Jis buvo išrinktas Lietuvos mokslų akademijos nariu korespondentu (1991), akademiku (1996), viceprezidentu (2001–2005). A. P. Piskarsko ir jo kolegų pastangomis ir Krašto apsaugos bei Švietimo ir mokslo ministerijų parama iš pagrindų buvo atnaujintas Lazerinių tyrimų centras. Europos Komisija jį pripažino pavyzdiniu mokslo centru.

Akademikas A. P. Piskarskas organizavo nemažai tarptautinių lazerių fizikos konferencijų Vilniuje, įsteigė Tarptautinę Vilniaus lazerių taikymo mokyklą. Kartu su bendraautoriais paskelbė per 600 mokslų darbų.

Už išskirtinius mokslo laimėjimus A. P. Piskarskas

apdovanotas Lietuvos mokslo (1994, 2003), A. von Humboldto (1992), Europos fizikų draugijos Kvantinės elektronikos ir optikos (2001), Nacionaline pažangos (2007), Lietuvos mokslų akademijos P. Brazdžiūno (2010), Baltijos Asamblėjos (2012) premijomis bei Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino 4 laipsnio

ordinu (1999). Už nuopelnus Vilniaus miestui 2003 m. apdovanotas šv. Kristoforo statulėle.

Sveikindami Akademiką gražaus jubiliejaus proga, linkime sveikatos, naujų originalių idėjų, mokslinių atradimų Lietuvos ir pasaulio mokslo labui.

LMA tikrasis narys Algirdas Petras Stabinis

mokslininkų apdovanojimai

>>> Spalio 16 d. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje iškilmingai minint Kartų savanorystės dieną pagal penkias nominacijas įteikti socialinės apsaugos ir darbo ministro Donato Jankausko apdovanojimai žmonėms, savo ryškia visuomenine veikla skatinusiems kartų solidarumą ir savanorišką veiklą, o senjorų organizacijų lyderiai pagerbti specialiais padėkos raštais.

Nominacijos „Už lietuviško žodžio puoselėjimą tarp kartų“ apdovanojimas įteiktas LMA tikrajai narei, daugybės publikacijų, knygų, vadovėlių autorei Viktorijai DAUJOTYTEI-PAKERIENEI.

>>> Lapkričio 8 d. Baltijos Asamblėjos medaliai buvo įteikti LMA nariams Leonardui KAIRIŪKŠČIUI ir Adolfui Laimučiui TELKSNIUI.

Akademikas Leonardas Kairiūkštis medaliu apdovanotas už svarų indėlį į Lietuvos mokslą, ilgametį, aktyvų ir kompetentingą darbą leidžiant trijų Baltijos šalių miškų mokslų žurnalą, pastangas išsaugoti unikalią Baltijos regiono aplinką ir biologinę įvairovę bei Lietuvos, Latvijos ir Estijos mokslininkų skatinimą bendradarbiauti vykdant mokslinius tyrimus ir skleidžiant jų rezultatus.

Informatikos mokslo ir skaičiavimo technikos kūrimo ir plėtojimo pradininkui Lietuvoje akademikui Adolfui Laimučiui Telksniui medalis skirtas už aktyvų bendradarbiavimą su Baltijos šalimis diegiant informacines technologijas moksliniuose tyrimuose, plėtojant internetą, kuriant akademinis kompiuterių tinklus (LITNET, LATNET, ESTNET, GEANT) ir užtikrinant jų sąveiką.

>>> Lietuvos edukologijos universiteto rektoriui, LMA tikrajam nariui Algirdui GAIŽUČIUI lapkričio 19 d. suteiktas Armėnijos valstybinio Chačiaturo Aboviano pedagoginio universiteto garbės daktaro vardas.

>>> Vilniaus universiteto Rektorius mokslo premijos už svarius metinius mokslo pasiekimus 2012 metais skirtos šiems LMA tikriesiems nariams profesoriams Rūtai DUBAKIENEI, Gintautui DZEMYDAI, Domui KAUNUI, Zenonui NORKUI, Konstantinui PILECKUI, Donatui SURGAILIUI, Virginijai ŠIKŠNIUI, Artūriui ŽUKAUSKUI.

Leidinio redakcinė taryba: V. Basys, A. Bernotas, V. A. Bumelis, F. Ivanauskas, D. Kaunas, A. Kusta, R. Maskoliūnas, V. Ostaševičius, A. P. Piskarskas, V. Razumas (pirmininkas), A. Vasiliauskas

Leidinį rengė: S. Aukštinaitenė, A. Bagdonavičienė, G. Griežienė, B. Jaskelevičius, L. Milošienė, J. Olechnovičienė, R. Daukšienė

Kalbos redaktorė A. Bagdonavičienė, nuotraukos V. Valuckienės, apipavidalino M. Datkūnaitė

© Lietuvos mokslų akademija, Gedimino pr. 3, 01103 Vilnius, <http://lma.lt/>

Spausdino UAB *BMK leidykla*, J. Jasinskio g. 16, 01112 Vilnius

Nemokamas

ISSN 2029-5707

9 17720291570000

